

800 lat Ziemi Przemęckiej

ŻYCIE GOSPODARCZE ZIEMI PRZEMĘCKIEJ W II RZECZYPOSPOLITEJ (część 1)

Powoli zbliżamy się do wielkiego jubileuszu 800-lecia ziemi przemęckiej. Na łamach „Kuriera” przybliżamy fakty historyczne – zarówno te bardzo odległe w czasie, jak i te zdecydowanie bliższe. Szanownym Czytelnikom chciałbym zaprezentować informacje dostępne w dwu bardzo ciekawych wydawnictwach. Pierwsze z nich to wydana dokładnie 80 lat temu „Księga adresowa Polski wraz z W. M. Gdańskiem dla handlu, rzemiosł i przemysłu”.

W „Księdze...” są zaprezentowane wszystkie praktycznie miejscowości II Rzeczypospolitej z rejestrem prowadzonej w nich działalności gospodarczej. Nie zabrakło w tym wykazie również miejscowości z terenu obecnej Gminy Przemęt. Wówczas przynależały one do dwu powiatów – wolsztyńskiego (Przemęt, Przedmieście, Zaborowo, Perkowo, Nowawieś, Mochy, Kaszczor, Wieleń, Osłonin, Olejnica, Radomierz, Błotnica, Solec, Solec Nowy) i śmigieńskiego (Bucz, Barchlin, Kluczewo, Siekowo, Siekówko, Borek, Bucz Nowy, Popowo Stare, Poświętno, Biskupice, Sokołowice).

Uzupełnieniem w odniesieniu do Przemętu jest jeszcze jedno wydawnictwo - a mianowicie „Księga adresowa zachodniej Polski”.

Na początek chciałbym przybliżyć wszystkim czytelnikom trzy miejscowości: Przedmieście, Przemęt i Zaborowo. Dzisiaj tworzą one jedną dużą wieś gminną – Przemęt. W obieg codziennym nadal funkcjonują wspomniane nazwy. Przemęt liczył w 1928 r. 350 mieszkańców („Księga adresowa Polski” podaje, że było ich 958 – prawdopodobnie łącznie z Przedmieściem). Funkcjonowały w nim dwa banki: Bank Ludowy i Bank Parcelacyjny. W Przemęcie działali następujący przedsiębiorcy - głównie rzemieślnicy i kupcy:

1. akuszerka – A. Dekertowa;
2. bednarze – E. Liersch, Franciszek Kwaczyński;
3. bławaty i towary krótkie – Józef May, Augustyna Stürmer;
4. cieśle – J. Józefowski, Stanisław Napierała, I. Wójcicki;
5. fryzjerzy – E. Breitkiewicz, A. Niedzielski, W. Stürmer;
6. art. kolonialne – Ignacy Koźlik (dodatkowo piekarnia), Franciszek Surma (dodatkowo żelazo), Stanisław Pluczyński (dodatkowo art. drogerijne);
7. kołodziej – Franciszek Napieralski, Walenty Pochanke;
8. kowal – Augustyn Rygusiak;
9. krawcy – Władysław Herbert, J. Kubala, Ignacy Lewandowski, Wincenty Nowicki, Bartłomiej Perek;
10. młyn motorowy – A. Schönknecht;

Wystawa gospodarcza w Przemęcie - 1936 r.

11. murarz – G. Kiciński;
12. nabiał – Kazimierz Michalski;
13. piekarze – J. Bajon, Paweł Kryś;
14. rzeźnicy – Teodor Bloch, Bernard Lewandowski;
15. siodlarz-rymarz – Mikołaj Florczyk;
16. stolarze – Walenty Kamiński, E. Lewandowski, P. Lewandowski, Seweryn Lewandowski, W. Motąła;
17. szewcy – E. Kliem, Józef Konieczny, E. Michalak, S. Mikołajewicz, Szczepan Szymaniak;
18. tapicer – M. Florczyk;
19. wyszynk trunków (restauracja i rzemiosłnictwo) – Brunon Rauer;
20. ziemiopłody – W. Lewandowski, W. Napieralski, J. Nowak (dodatkowo pasza, węgle, siano i słoma).

Zaborowo jest wzmiankowane jako obszar dworski liczący 327 mieszkańców. Właściciel ziemski to Antoni Grześnicki – jego majątek wynosił 827 ha a 375 ha w Radomierzu dzierżawił Ludwik Kobus. W Zaborowie działała także gorzelnia należąca do A. Grześ-

nickiego. Swoje usługi świadczyli również: St. Heydt – kołodziej i F. Woźny – kowal.

Przedmieście liczyło 698 mieszkańców. Byli tu aktywni następujący kupcy i rzemieślnicy:

1. handel bydłem – F. Gorszkowiak i I. Zgaiński;
2. art. kolonialne – J. Kryś, F. Piotrowski;
3. kowal – F. Kaczmarek;
4. młyn parowy – J. Karwatka;
5. murarze – S. Bądlewski, S. Zboralski;
6. nabiał – M. Olejniczak;
7. stolarze – P. Lewandowski, W. Motąła;
8. wiatrak – P. Krystek.

Ze strony Szanownych Czytelników oczekuję na ewentualne sprostowania (szczególnie dotyczące brzmienia nazwisk i imion) i uzupełnienia a także pamiątki rodzinne – przede wszystkim fotografie – do wglądu i zeskanowania w redakcji. Kolejne miejscowości naszej gminy znajdą swe odbicie w następnych numerach „Kuriera Przemęckiego”.

Włodzimierz Pilich